

آشنایی با

اتحادیه کشورهای جنوب شرقی آسیا (آسه‌آن)

Association of South East Asian Nations (ASEAN)

(قسمت ششم)

اشاره:

اتحادیه کشورهای جنوب شرقی آسیا متشکل از کشورهای برونئی، اندونزی، لائوس، مالزی، فیلیپین، میانمار، سنگاپور، تایلند و ویتنام در عمر سی و چهار ساله خود، پیشرفت‌های در خور توجهی را در خصوص برقراری همکاری منطقه‌ای در بخش‌های سیاسی، اقتصادی، امنیت، اجتماعی و فرهنگی و گسترش این همکاری‌ها کسب کرده است. به گونه‌ای که آسه‌آن اینک الگویی برای همکاری‌های منطقه‌ای به ویژه در میان کشورهای در حال توسعه تلقی می‌شود. آسه‌آن به عنوان یک بلوک منطقه‌ای توانسته است از طریق ایجاد و گسترش همکاری‌های اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، تبادل اطلاعات و فناوری و ... زمینه دستیابی به توسعه منطقه‌ای را فراهم آورد و در نهایت به ایجاد یک بازار مشترک منطقه‌ای می‌اندیشد.

در شماره‌های گذشته نشریه «بررسی‌های بازارگانی» با نحوه تشکیل و ارکان و بخشی از فعالیت‌های آسه‌آن در زمینه‌های تجارت، امنیت، روابط خارجی، صنعت و امور مالی - بانکداری و سرمایه‌گذاری آشنا شدیم. در این شماره با دیگر مقولات همکاری آسه‌آن در بخش‌های کشاورزی و جنگل‌داری، مواد معدنی و انرژی، حمل و نقل و ارتباطات، علوم و فناوری، محیط زیست، توسعه اجتماعی گردشگری و فرهنگ و اطلاعات، آشنا می‌شویم.

داشت. شرکای مذکور شامل مرکز پرورش درختان جنگلی، مؤسسه مدیریت جنگل‌داری و «مرکز فناوری الوار آسه‌آن» بودند.

نمایندگان دبیرخانه آسه‌آن در آوریل ۱۹۹۵ و گروه‌های بخش خصوصی این اتحادیه برای هماهنگی در اجرای طرح برای افزایش صادرات محصولات کشاورزی و جنگل‌داری آسه‌آن، گرد هم آمدند.

بسانکوک (تایلند) برگزار شد، با افزایش تولید ماهی از طریق به کارگیری فناوری‌های جدید، توسعه منابع آبی، بهبود کیفیت تولید و مشارکت بیشتر بخش خصوصی موافقت کرد.

همکاری در بخش جنگل‌داری به طور عمده بر طرح‌های مشترک که از سوی شرکای مذاکره‌ای آسه‌آن تأمین مالی می‌شد، تأکید

کشاورزی و جنگل‌داری

میان اعضای اتحادیه کشورهای جنوبی شرقی آسیا یک توافقنامه بر مبنای مدیریت مشترک منابع شیلات، شراکت در بهره‌گیری از فناوری جدید و همکاری در بازاریابی محصولات تنظیم شده بود.

کنفرانسی که در خصوص مدیریت شیلات و راهبردهای توسعه در منطقه آسه‌آن در ژوئیه ۱۹۹۴ در

آسه آن به منظور اجرای بخشی از تلاش‌هایش در حصول اطمینان از وجود امنیت غذایی در منطقه، از ذخیره اضطراری برنج به میزان ۵۳۰۰۰ تن برخوردار است.

برنامه آسه آن برای آموزش و بررسی مبادلات محصولات کشاورزی برای زارعین، کارشناسان کشاورزی و اعضای تعاونی‌های کشاورزی، آغاز شده است. آسه آن در خلال سال ۱۹۹۸ از تأثیر بحران اقتصادی منطقه بر بخش کشاورزی و اثرات احتمالی تغییرات آب و هوایی نگران بود.

وزیران کشاورزی و جنگلداری آسه آن در ماه سپتامبر همان سال در هانوی تشکیل جلسه دادند و یک برنامه عمل راهبردی را برای دوره زمانی ۲۰۰۴-۱۹۹۹ تصویب کردند.

در این برنامه جامع، بر برنامه‌ها و فعالیت‌هایی با هدف افزایش سطح امنیت غذایی منطقه، توجه به موقعیت رقابت بین‌المللی در عرضه مواد غذایی - محصولات کشاورزی و جنگلداری، ترویج استفاده پایدار از منابع طبیعی و راه‌کارهای صرفه‌جویی آن، تشویق و توسعه صنایع تبدیلی کشاورزی و جنگلی و بسط ره‌یافت‌های مشترک در خصوص بین‌المللی منطقه‌ای تأکید شده است.

در همین حال یک گروه کاری در آسه آن تشکیل شد که هدف آن هماهنگی آیین‌نامه‌های مربوط به محصولات کشاورزی مشتق از بیوتکنولوژی تا سال ۲۰۰۰ میلادی بود. علاوه بر این سران کشورهای عضو آسه آن در دسامبر ۱۹۹۸ با توسعه امنیت غذایی به منظور

افزایش ظرفیت کشورهای عضو در پیش‌بینی و اداره منابع غذایی و استفاده از کالاهای اساسی موافقت کردند.

مواد معدنی و انرژی

در آوریل ۱۹۹۴، وزرای اقتصاد آسه آن گرد هم آمدند و مباحث مربوط به همکاری‌های منطقه‌ای در بخش انرژی و ارتباط بخش انرژی با توسعه اقتصادی عمومی منطقه را بررسی کردند. بر اساس یک برنامه عمل میان مدت در خصوص همکاری در بخش انرژی در سال‌های ۹۹-۱۹۹۵، مقرر شد راه‌کارهای تشویق خودکفایی در بخش انرژی، منابع جایگزینی انرژی و فعالیت‌های مطالعاتی و آموزشی و نیز تبادل سیاست‌های انرژی میان اعضای آسه آن تعقیب گردد.

در همین حال تلاش‌های مربوط به ارتباط شبکه برق آسه آن از سال ۱۹۹۰ آغاز شد. در ژوئیه ۱۹۹۶ وزیران انرژی کشورهای عضو آسه آن در نشستی در کوالالامپور (پایتخت مالزی) در خصوص احداث شبکه خطوط گاز بین کشورهای عضو مذاکره کردند. در نشست بعدی وزیران انرژی در جاکارتا (پایتخت اندونزی) بحث مدیریت انرژی جامعه اروپا - آسه آن، آموزش و مرکز تحقیقات، راه‌های همکاری مشترک جامعه اروپا و آسه آن مورد توجه قرار گرفت و مقرر شد مطالعات اطلاعات، مدیریت و فعالیت‌های آموزشی در تمام بخش‌های انرژی دنبال شود و نتایج آن پایه مبادله اطلاعات میان دو بلوک قرار گیرد.

در همین حال اجلاس تجارت انرژی آسه آن با حضور نمایندگان صنایع انرژی در بخش‌های خصوصی و عمومی به طور سالانه برگزار شد.

گروه کاری کارشناسان آسه آن در اوت ۱۹۹۳ نیز ایجاد شبکه همکاری معدنی را پذیرفت. این گروه همچنین گسترش برنامه کار همکاری آسه آن در زمینه توسعه و بهره‌برداری از منابع معدنی در کشورهای عضو از طریق فعالیت‌های اکتشاف و توسعه منابع مذکور، انتقال فناوری معدنی، تبادل کارشناس، مشارکت بخش خصوصی در فعالیت‌های تولیدی صنایع معدنی را پذیرفت.

این برنامه کار از طریق مرکز توسعه منطقه‌ای، آسه آن برای منابع معدنی، به اجرا درمی‌آید و مرکز مذکور کارگاه‌های آموزشی و برنامه‌های آموزشی مربوط به این بخش را دنبال می‌کند.

حمل و نقل و ارتباطات

اتحادیه کشورهای جنوب شرقی آسیا، با هدف توسعه همکاری در زمینه حمل و نقل و ارتباطات و به ویژه توسعه حمل و نقل چندوجهی، توسعه شبکه مخابرات منطقه‌ای، هماهنگی مقررات حمل و نقل جاده‌ای، بهبود مدیریت هوا - فضا، بهبود مقررات آسه آن در زمینه حمل و نقل کالا، خطرناک و ضایعات از طریق زمین و دریا، توسعه منافع انسانی، در دسامبر ۱۹۹۸ مبادرت به تشکیل اجلاس سران نمود. آنها در خصوص تأمین شبکه حمل و نقل سراسری آسه آن تا سال ۲۰۰۰ و تنظیم مقررات مشترک حمل و نقل کالا و مسافر به توافق رسیدند.

وزیران علوم و فناوری آسه آن در فوریه ۱۹۹۴ با پذیرش یک «برنامه عمل» مقرر ساختند که این برنامه چارچوبی برای همکاری آسه آن در زمینه مواد معدنی و انرژی در دوره زمانی ۱۹۹۸-۱۹۹۴ باشد.

هدف از این برنامه، دستیابی به همکاری کشورهای عضو اتحادیه در سطح بالا و یا حضور بخش خصوصی بود تا بتواند شبکه علوم و مراکز فناوری و زیربنایی را ایجاد کند و برنامه‌هایی برای منافع انسانی به منظور بسط انتقال فناوری افزایش آگاهی عمومی در مورد اهمیت علوم و فناوری برای توسعه اقتصادی و همچنین ارتقای سطح همکاری این بخش با مجامع بین‌المللی به اجرا درآورد.

آسه آن از همکاری در علوم و فناوری مواد غذایی، هواشناسی و ژئوفیزیک، اقتصاد کلان و فناوری اطلاعاتی، بیوتکنولوژی، تحقیقات مواد انرژی غیرمتعارف، علم و فناوری مواد و علوم بحری، حمایت می‌کند. یک صندوق علوم آسه آن برای تأمین مالی مطالعات سیاسی در علوم و فناوری و حمایت از مبادله اطلاعات و اطلاع‌رسانی نیز وجود دارد.

محیط زیست

اجلاس وزارتی در مورد محیط زیست که در آوریل ۱۹۹۴ برگزار شد مبادرت به تصویب یک برنامه عمل اضطراری در مورد محیط زیست در دوره زمانی ۹۸-۱۹۹۴ کرد. این برنامه عمل دارای اهداف درازمدت در خصوص کیفیت محیط زیست و

استانداردهایی برای منطقه آسه آن بود. هدف از این برنامه، افزایش فعالیت‌های مشترک برای رسیدگی به نگرانی‌های زیست‌محیطی بود.

وزیران آسه آن در همان زمان استانداردهایی را برای کیفیت هوا و آب رودخانه‌ها پذیرفتند. استانداردهایی که باید تا سال ۲۰۱۰ از سوی تمامی کشورهای عضو آسه آن رعایت شود. وزیران مورد بحث در ژوئن ۱۹۹۵ با همکاری در زمینه مقابله با مشکلات آلودگی ماورای مرزی موافقت کردند.

تلاش‌هایی برای حفاظت از محیط زیست در سال ۱۹۹۷ با ایجاد «مرکز منطقه‌ای آسه آن برای حفاظت از تنوع زیست در فیلیپین، ادامه یافت.

سران آسه آن در دسامبر ۱۹۹۷ بر اجرای یک برنامه عمل جهت مقابله با تیرگی هوای منطقه (RHAP) و مبنی بر رسیدگی به مسایل زیست‌محیطی منج از آتش‌سوزی جنگل‌ها که در طول آن سال در چند کشور منطقه رخ داد، صحنه گذاشتند. در سال ۱۹۹۸ یک نیروی کار فنی برای رسیدگی به موضوع تیرگی هوا، مسئولیت اجرای برنامه عمل مورد بحث را پذیرفت و قرار شد به اعضای اتحادیه در جهت تنظیم برنامه‌های کاری در خصوص مقابله با تیرگی هوا در سطح ملی، یاری برساند.

وزیران محیط زیست آسه آن در ماه مارس خواستار کمک مالی بین‌المللی برای کمک به کاهش خطرات ناشی از آتش‌سوزی جنگل‌ها در اندونزی که یک میلیارد دلار آمریکا خسارت وارد آورد، شدند. این خسارت ناشی از آتش‌سوزی جنگل‌ها

بود. متذکر می‌شود که کشورهای منطقه تقریباً یک میلیارد و ۳۰۰ میلیون دلار آمریکا از بابت مشکلات بهداشتی و تأثیرات آن بر صنعت گردشگری متحمل خسارت شدند.

«گروه‌های کاری برنامه اطفای حریق ناحیه‌ای» در سرز سوماترا و بورنئو در ماه آوریل تشکیل شدند و در ماه مه نیروی کار مبادرت به ایجاد یک کارگاه منطقه‌ای به منظور تقویت ظرفیت آسه آن برای جلوگیری و کاهش تیرگی هوای ناشی از آتش‌سوزی‌های گسترده، کردند.

در ساه ژونیه اجرای طرح ناحیه‌ای نظارت بر هوای منطقه که در خطر آتش‌سوزی جنگل‌ها قرار دارند، آغاز شد. سران آسه آن در ماه دسامبر ۱۹۹۸ با ایجاد یک مرکز آموزش و تحقیقات منطقه‌ای در مورد مدیریت زمین و جنگل تا سال ۲۰۰۴ موافقت کردند.

سایر اهداف زیست محیطی که در این اجلاس به تصویب رسیدند شامل اجرای برنامه صرف‌جویی آب تا سال ۲۰۰۱، افزایش همکاری در حمایت یکپارچه و مدیریت مناطق ساحلی، تأسیس یک مرکز یا شبکه منطقه‌ای تا سال ۲۰۰۴ برای ترویج فناوری‌هایی که برای محیط زیست مناسب هستند، و تشکیل و تصویب پروتکل آسه آن در مورد دستیابی به منابع ژنتیکی تا سال ۲۰۰۳ بودند.

توسعه اجتماعی

نگرانی‌های آسه آن در مورد توسعه اجتماعی شامل بهبود وضع جوانان، نقش زنان، بهداشت تغذیه، تعلیم و تربیت، امور کارگری و مدیریت رسیدگی به بلایا می‌باشند.

وزیران مسؤول امور اجتماعی آسه آن برنامه عمل در ارتباط با وضع کودکان که چارچوبی برای همکاری منطقه ای جهت بقا را فراهم می آورد، محافظت و حمایت و بهبود وضع کودکان در کشورهای عضو را مورد قبول قرار دادند. در ضمن یک گروه کار در ارتباط با بیماری ایدز ایجاد شد و اولین جلسه اش را در مارس ۱۹۹۳ در جاکارتا برگزار کرد. آسه آن از تلاش های به عمل آمده برای مبارزه با مواد مخدر و قاچاق غیرقانونی مواد مخدر حمایت می کند.

آسه آن قصد دارد تعلیم و تربیت و آگاهی در مورد استفاده از مواد مخدر را در سراسر منطقه رواج دهد و طرحی را برای بالا بردن آموزش کارکنان فعال در مبارزه با نگرانی های ناشی از مواد مخدر به اجرا در آورد.

جلسه مقامات ارشد آسه آن در اکتبر ۱۹۹۴ در مورد موضوعات مواد مخدر یک برنامه عمل سه ساله را در مورد سوءاستفاده از مواد مخدر، تصویب کرد. در این برنامه عمل، چارچوب همکاری در ۴ حوزه در اولویت قرار گرفت. این چهار حوزه شامل آموزش پیشگیری از مصرف مواد مخدر، معالجه و بازپروری معتادان، اجرای قانون و تحقیقات می باشند.

وزیران خارجه آسه آن در ژوئیه ۱۹۹۸ مبادرت به امضای یک بیانیه مشترک در خصوص «آسه آن عاری از مواد مخدر» کردند. این بیانیه در ارتباط با افزایش همکاری در میان

کشورهای عضو به ویژه در زمینه مبادله اطلاعات، منابع تعلیم و تربیت و شیوه های حقوقی و قانونی بود و هدف آن از بین بردن کالای قاچاق، فرآوری و قاچاق مواد مخدر تا سال ۲۰۲۰ رهبران آسه آن در دسامبر ۱۹۹۸ یک سری برنامه با هدف کاهش تأثیر اجتماعی بحران های مالی و اقتصادی که بر بسیاری از کشورهای منطقه وارد شده را تصویب کردند.

قرار بود برنامه های عمل در مورد توسعه روستایی آسه آن، ریشه کنی فقر و شبکه های ایمنی اجتماعی با هدف حمایت از اکثر اعضای داوطلب جامع به اجرا در آیند.

اجلاس سران در ضمن بر نیاز به افزایش ایجاد مشاغل به عنوان عنصری کلیدی، از راهبردهایی برای احیای اوضاع اقتصادی و رشد اقتصادی تأکید کرد.

گردشگری

سازمان های ملی گردشگری (توریسم) آسه آن مرتب برای کمک به هماهنگی در این صنعت منطقه، تشکیل جلسه می دهند. کنفرانس گردشگری سالانه برای بسط این صنعت در منطقه آسه آن تشکیل جلسه می دهد.

اولین اجلاس رسمی وزیران گردشگری آسه آن در ژانویه ۱۹۹۸ در شهر سبو (فیلیپین) برگزار شد. در این جلسه یک برنامه عمل در مورد همکاری کشورهای عضو آسه آن در زمینه گردشگری مورد قبول واقع

شد که هدف آن افزایش سفرهای داخل آسه آن، افزایش سرمایه گذاری در این بخش، بازاریابی مشترک منطقه هدف و ایجاد و گردشگری پایدار بود.

فرهنگ و اطلاعات

کارگاه ها و جشنواره های عادی به صورت هنرهای تجسمی و اجرایی، موسیقی جوانان، رادیو، تلویزیون و فیلم و چاپ و رسانه ها فعال هستند علاوه بر آن، آسه آن مبادله اخبار را اداره می کند و از آموزش سردبیران، روزنامه نگاران و مأموران اطلاعات، حمایت می نماید.

وزیران خارجه آسه آن در ژوئیه ۱۹۹۷ با تأسیس بنیاد آسه آن در جهت بالا بردن میزان آگاهی سازمان و مشارکت بیشتر در فعالیت های آن موافقت کردند.

انتشارات

اتحادیه کشورهای جنوب شرقی آسیا مبادرت به انتشار گزارش های ذیل می نماید:

- ۱- گزارش سالانه کمیته موفت آسه آن
- ۲- ژورنال بیمه آسه آن
- ۳- ژورنال علوم و فناوری برای توسعه (دو شماره در سال)
- ۴- آسه آن امروز (هر دو ماه یک شماره)
- ۵- سری های اطلاعات و آمار